

Raimke Groothuizen

SPROOKJES BOEK VOOR STUDENTEN

die niet in sprookjes geloven

AnderZ

Inhoudsopgave

<i>Inleiding sprookjeswereld</i>	7
SPROOKJE 1 – <i>De heks met de beurs</i>	16
Persoonlijk verhaal van Patricia	27
SPROOKJE 2 – <i>De trol op het rechterpad</i>	29
Persoonlijk verhaal van Dunya	43
SPROOKJE 3 – <i>De prinses onder de deken</i>	46
Persoonlijk verhaal van Jaimy	62
SPROOKJE 4 – <i>De spijtkabouter</i>	65
Persoonlijk verhaal van Lars	78
SPROOKJE 5 – <i>De bevrogen fee</i>	80
Persoonlijk verhaal van Josefine	93
SPROOKJE 6 – <i>De afwezige heks</i>	96
Persoonlijk verhaal van Madycke	110

SPROOKJE 7 – <i>De streberige ridder</i>	113
Persoonlijk verhaal van Selène	133
SPROOKJE 8 – <i>De wispelturige ridderfee</i>	135
Persoonlijk verhaal van Sam	148
SPROOKJE 9 – <i>De reus in beeld</i>	151
Persoonlijk verhaal van Max	169
SPROOKJE 10 – <i>Een bijzonder gezelschap</i>	172
Persoonlijk verhaal van Isaac	186
SPROOKJE 11 – <i>De gebroken tovenaar</i>	189
Persoonlijk verhaal van Nerys	205
SPROOKJE 12 – <i>De arrogante prins</i>	208
Persoonlijk verhaal van Carla	222
CONCLUSIE: En ze leefden nog lang en gelukkig ... of toch niet?	224
DANKWOORD: Ode aan de betrokken helden en dappere helpers	236

Inleiding sprookjeswereld

E

r was eens ... een magische sprookjeswereld ... waar masculiene ridders hulpeloze jonge vrouwen redden uit de klauwen van bloeddorstige draken. Waar lelijke heksen kinderen vetmestten en daarna met smaak verorberden. En waar prinsen *zonder consent* slapende prinsessen kusten.

Dat klinkt vreselijk achterhaald, nietwaar? Een plek waar je na het vinden van jouw *prince charming* een 'lang en gelukkig' verdiend hebt? Dat is niet het échte leven. Dat zijn verhaaltjes die je ouders vertelden vlak voor je ging slapen.

Ik neem je graag mee naar mijn sprookjeswereld. Mijn naam is Twinkelbel – niet te verwarren met mijn tante Tinkelbel – en ik ben de fee onder het bierglas op de kaft van dit boek. Het leek me een mooie metafoor voor het eenzame gevoel dat je als gemotiveerde student ervaart als je vastloopt tijdens je opleiding. Maar daar later meer over, eerst zal ik je wat vertellen over de magische wereld waarin ik leef.

Hoewel in traditionele sprookjes vaak een idyllisch beeld geschetst wordt, is de weerbarstige werkelijkheid dat ook in mijn wereld een economie draaiende gehouden moet worden. Wat de meeste mensen niet weten is dat wij, jonge sprookjesfiguren, na de middelbare school meestal ook de keuze maken om verder te studeren. Dat kan op twee niveaus: een praktische of theoretische vervolgopleiding. Bij ons studeer je op beide niveaus aan een academie en daar zijn het professoren die de lessen verzorgen.

De meeste sprookjesfiguren wonen in steden of dorpen. Academies bevin-den zich in steden, dus ook onze studenten moeten kiezen tussen wonen in een studentenhuus in de stad of heen en weer reizen vanuit thuis. En dat reizen gebeurt dan meestal te paard, met een vliegende bezem of te voet. Je dacht toch niet dat hier bussen of treinen zouden rijden? Dat zou in een sprookjeswereld wel erg ongeloofwaardig zijn.

Studeren is ook hier een dure aangelegenheid. En niet iedere student komt uit een welgesteld milieu. Wel worden er soms prestatiebeurzen toegekend aan studenten uit lage sociale klassen. Maar de meeste jonge sprookjesfiguren hebben naast hun opleiding ook gewoon een bijbaan.

Waar je wieg staat, bepaalt ook in onze sprookjeswereld tot op zekere hoogte welke mogelijkheden je in je latere leven krijgt. Dat is een pijnlijk gegeven, maar wel hoe het hier werkt.

Misschien helpt het als ik je iets uitleg over de verschillende groepen sprookjesfiguren en tot welke klasse ze behoren. Daarin zitten namelijk best wel wat verschillen in.

Zo heb je de adel, dit is de meest machtige maar tegelijkertijd ook de kleinste groep. Hieronder vallen de koningen, koninginnen, prinsen en prinsessen. Van oudsher bekleden deze types vaak bestuurlijke functies als de leiders van koninkrijken. Binnen- en buitenlandse politiek, handelsbetrekkingen en diplomatie, het zijn onderwerpen waar deze adellijke groep warm voor loopt. Bijna alle prinsen en prinsessen kiezen studies die aansluiten bij deze onderwerpen.

Wat ik persoonlijk wel heftig vind, is dat iedereen van de jonge adel verwacht dat ze studeren op het hoogst haalbare theoretische onderwijsniveau. Ik kan me voorstellen dat dat een behoorlijke druk op de schouders van deze studenten legt. Tel daarbij op dat deze prinsen en prinsessen vaak ook publieke figuren zijn. Ze moeten dus te allen tijde representatief zijn en geen misstappen begaan, omdat dit gevolgen kan hebben voor de reputatie van de koninklijke familie. Dat lijkt me een behoorlijke opgave.

Maar er is ook een voordeel: als adellijke student heb je geen bijbaan nodig. Het is voor deze studenten dan ook heel vanzelfsprekend dat ze veel tijd besteden aan activiteiten buiten het reguliere lesprogramma, zoals studentenverenigingen, vrijwillige bestuursfuncties en traditionele sport- en culturele activiteiten.

In mijn sprookjeswereld vallen ook tovenaars in de eliteklasse. Het intellectuele individu staat in deze groep centraal en er is veel ruimte voor persoonlijke expressie. Daarbij zijn tovenaars nogal eloquent (lees: praatgraag) als het gaat over wetenschap en kunst. Ook kijken ze – arrogant als ze zijn – best een beetje neer op andere sprookjesfiguren.

Jonge tovenaars worden geacht een theoretische vervolgopleiding te doen. Zeker omdat tovenaars-ouders onderling graag opscheppen over de uitmuntende prestaties van hun kinderen. Tovenaars studeren vaak aan kunstopleidingen of volgen studies als filosofie, alchemie, taal- en literatuurwetenschappen, en astronomie.

De meeste studerende tovenaars komen uit rijke families en hebben zodoende de (financiële) ruimte om zich bezig te houden met buitenschoolse

activiteiten als koorverenigingen, het opzetten van een eigen kunstpraktijk en studentenorkesten.

Wat trouwens wel opmerkelijk is ... een groot deel van de professoren aan de – vooral – theoretische opleidingen zijn tovenaars. Een aanstelling als professor aan een academie levert, denk ik, een hoog aanzien op dat hun intellectuele status binnen deze gemeenschap ten goede komt. Wat mij als student wel is opgevallen, is dat de van nature neerbuigende houding van tovenaars niet altijd heel handig is voor de klas.

Een andere groep sprookjesfiguren die ook tot de eliteklasse behoort, zijn de kabouters. Ook zij gaan erg goed op prestaties en aanzien, maar voor individuele expressie is weinig ruimte. Binnen de kaboutergemeenschap staat namelijk niet het individu maar juist de groep centraal.

De kaboutergemeenschap leeft van oudsher in goede harmonie met de flora en fauna. Deze traditie wordt voortgezet door de nieuwe generaties. Veel jonge kabouters kiezen vervolgstudies als medische wetenschappen, ecologie, biotechnologie, landbouwwetenschappen, maar ook psychologie en sociologie.

Het leven van een kabouterstudent staat in het teken van de wetenschap. Leren, leren en nog eens leren. Een gerenommeerde opleiding afronden en dan een gerespecteerd beroep uitoefenen. De gemiddelde kabouter kiest een studierichting niet vanuit interesse; de keuze voor een wetenschapsgebied wordt bepaald op basis van de staat van dienst van familieleden. Het ergste wat je als jonge kabouter kan overkomen, is namelijk dat je familie gezichtsverlies lijdt omdat jouw studiekeuze afwijkt van de gestelde norm.

Ook voor kabouters is geld vaak geen probleem tijdens de studie, maar er wordt wel van hen verwacht dat ze de tijd buiten school besteden aan activiteiten die kunnen bijdragen aan een beter gevuld curriculum vitae. Veel jonge kabouters doen daarom vrijwilligerswerk naast hun opleiding.

Nou, dan hebben we de hoogste klasse wel gehad. Adel, tovenaars en kabouters hebben geld en dus macht, zij zijn het die de meeste invloed uitoefenen op het beleid en de politiek in onze sprookjeswereld. Van de studenten in deze groepen wordt verwacht dat ze altijd op de toppen van hun kunnen presteren. Dat lijkt mij persoonlijk erg vermoeiend en het brengt behoorlijk wat prestatiedruk met zich mee. Theoretische academies zitten vol met deze lui, maar in de wandelgangen hoor ik dat veel van deze studenten last hebben van perfectionisme en faalangst. Wat ik ook wel snap, als je ouders en je omgeving zo veeleisend zijn.

Laten we kijken naar de middenklasse, dan stuiten we op een hele andere groep: de ridders. De zin ‘niet lullen, maar poetsen’ lijkt hen op het lijf geschreven. Dit zijn echte aanpakkers, zeg maar: denken én dan ook doen. Vanuit traditie zijn ridders vaak de handhavers en dat zie je ook wel terug. Veel ridders zijn werkzaam binnen defensie en bij de hulpdiensten. Maar ook op andere gebieden plukken ridders de vruchten van hun stevige werkethos. De meeste ondernemers hier zijn namelijk ridders. Van ambachtslieden, zoals bakkers en hoveniers, tot aan oprichters van innovatieve start-ups. Ridderstudenten zie je vaak bij opleidingen met een fysieke component of juist bij studies met een meer commercieel en bedrijfskundig karakter.

Een valkuil van deze groep is dat zij in de regel erg competitief van aard zijn, wat het soms lastig maakt in samenwerkingsprojecten. De druk om altijd maar de beste te willen zijn, komt in deze groep niet vanuit ouders, maar lijkt meer een aangeboren intrinsiek ding.

Deze groep studenten heeft meestal naast hun opleiding een bijbaan. Jonge ridders draaien bijvoorbeeld al een beetje mee in een familiebedrijf of zetten zelf ondernemende stappen. Ook zijn er ridders die wat extra geld verdienen als personal trainer of als uitsmijter in het uitgaansleven. Grappig feitje is dat alle ridderstudenten die ik ken allemaal fanatieke sportbeoefenaars zijn.

En dan mijn eigen gemeenschap: feeën. Net als ridders zijn feeën meer van het uitvoerende werk. Bij ons staat eigenlijk altijd harmonie centraal. De gemiddelde fee is erg sociaal en zorgzaam. Bij ons is het belangrijk dat je ‘het goede’ doet voor de maatschappij waar je deel van uitmaakt. Dat wordt feeënkinderen met de paplepel ingegoten. Een zo goed mogelijke fee zijn, dat geeft je aanzien.

Bovengemiddeld vaak kiezen feeën maatschappelijk werk, communicatie, docentenopleidingen in primair en voortgezet onderwijs of verpleegkunde als studierichting. Hoewel onze ouders ons nergens toe dwingen, voel je wel dat er een onderscheid gemaakt wordt tussen ‘goede’ en ‘slechte’ studies. Opleidingen waarin geld een leidende rol speelt, zijn eigenlijk een no-go. Bij ons lijkt een moreel kompas leidend bij de studiekeuze.

Van kinds af aan leer je als jonge fee om anderen te helpen. En als ik heel kritisch ben, durf ik ook wel te stellen dat je leert om jezelf soms weg te cijferen. Dat maakt ons feeën erg goed in bemiddelen en verbindingen leggen tussen verschillende partijen. Maar de keerzijde daarvan is dat studerende feeën zelf vaak aan het kortste eind trekken. Alles en iedereen maar helpen ten koste van je eigen grenzen kan uiteindelijk resulteren in burn-outklachten. In mijn gemeen-

schap zie ik veel feeën ziek uitvallen, omdat ze te veel hooi op hun vork nemen om anderen maar te helpen.

Hard werken voor weinig, dat zou een zin zijn die hier bij het gemiddelde gezin past. Dat betekent ook dat veel studenten in onze gemeenschap werken naast hun opleiding, bijvoorbeeld in de thuiszorg, bij verpleegtehuizen of door huiswerkbegeleiding geven of oppassen. En bijzonder genoeg weten wij, jonge feeën, naast onze studie en bijbaan vaak ook nog tijd te vinden voor vrijwilligerswerk, zoals het leiden van scoutinggroepen, taalles geven aan immigranten of jongeren begeleiden bij een jeugdthonk. Als ik het zo vertel, zie ik ook wel in dat we de lat wel erg hoog leggen voor onszelf.

De laatste groep die deel uitmaakt van de middenklasse in onze samenleving zijn de reuzen. Dit is meteen ook de meest gesloten gemeenschap binnen onze wereld. Reuzen zijn van nature schuw. In oude verhalen worden ze vaak neergezet als gepijnigd en bloeddorstig. Misschien is dat de reden dat deze groep een heel teruggetrokken leven leidt in de schaduw. De reuzen die ik ken, zijn heel erg voorzichtig en introvert.

Het lijkt me ook ingewikkeld als je voorkomen zo imposant is. Als kinderen bang voor je zijn, op basis van bangmakende onzinverhaaltjes. De reuzengemeenschap is heel hecht. In afgesloten kerken in de bergen komen reuzen wekelijks samen om hun geloof te belijden. Een van de kenmerken van dat geloof is dat ze sober leven, onopvallend zelfs.

Ik zie ook in collegezalen dat reuzen zich erg bewust zijn van hun postuur en daardoor ruim voor de les al aanwezig zijn om een plek achterin de lokalen te zoeken. Want dan zitten ze op de achtergrond en uit het zicht. Deze grote studenten zijn heel plichtmatig aanwezig, maar zijn erg afwachtend en zullen meestal niet een hele actieve rol invullen tijdens een les. En dat sluit aan bij het beeld van reuzen waar wij als maatschappij ons krampachtig aan vasthouden.

Opvallend is dat veel reuzen zich comfortabel voelen in onze magische digitale sprookjeswereld. Volgens mij ben ik vergeten te vertellen dat er in onze sprookjeswereld ook computers met internet zijn. Kom op, wij zijn ook met onze tijd meegegaan op dat gebied! Ik kan me dus heel goed voorstellen dat de online sprookjeswereld veilig voelt voor reuzen, omdat ze online niet beoordeeld worden op uiterlijkheden. In tegenstelling tot binnen de schoolmuren, waar reuzenstudenten toch vaak tegen vooroordelen aanlopen. En waar hun mening niet altijd als volwaardig wordt ervaren.

De meeste reuzen die ik ken, zijn echt dol op gamen, lekker op hun donkere kamers achter zo'n lichtgevend scherm zitten turen. Het zal je dan ook niet

verbazen dat veel jonge reuzen interesse hebben in vakgebieden als informatica, technologie, automatisering, online media en communicatie. Waar reuzen voorheen eerder kozen voor ondersteunende beroepen, denk aan administratie, financiën en juridische zaken.

Ook reuzen moeten meestal naast hun opleiding werken. Vanwege hun indrukwekkende gestalte kom je ze vaak tegen in magazijnen en als vakkenvullers. Daarnaast weten sommige ondernemende reuzen ook een leuk zakcentje te verdienen met het bouwen en onderhouden van websites.

Ridders, feeën en reuzen behoren in mijn wereld dus tot de middenklasse. Studenten binnen dit milieu werken hard, ongeacht of zij studeren aan een praktische of theoretische opleiding. Ook zie je hier dat een grote groep studenten het na een praktische opleiding aandurft om aansluitend nog een theoretische opleiding te volgen.

Als laatste neem ik je mee naar de onderkant van onze samenleving. Daar bevindt zich de laagste sociale klasse. De twee groepen sprookjesfiguren die hier onder vallen, hebben het sociaal-economisch een stuk lastiger dan de rest.

Allereerst heb je de heksen. En deze groep heeft echt een belabberd imago. In oude verhalen werden heksen weggezet als de ultieme slechteriken. Gedreven door jaloezie, wraak en slechte bedoelingen wisten de afgrijselijke vrouwen van middelbare leeftijd gemene plannen te bekostoven.

Ook in onze sprookjeswereld is er een tijd geweest dat heksen werden opgejaagd, gevangengezet en in het slechtste geval zelfs (onterecht) publiekelijk geëxecuteerd. In de vervolging van heksen speelde angst van de overige sprookjesfiguren een grote rol. Terugkijkend lijkt het onvoorstelbaar dat deze kloppacht zich in onze toch magische wereld heeft afgespeeld. Een zwarte bladzijde in onze geschiedenis.

Het gevolg van deze vervolging is dat heksenfamilies zich hebben verenigd in groepen en in delen van steden wonen als een soort commune. Ze hebben hun eigen huizen gebouwd en wonen op stukken land die afgebakend zijn door stevige hekken om buitenstaanders af te schrikken. Heksen verdienen hun geld vaak met praktische, uitvoerende beroepen. Ze zijn goed vertegenwoordigd in bijvoorbeeld de bouwsector en binnen technische beroepen, maar ook op het gebied van persoonlijke verzorging. Sterker nog, een piekfijn verzorgd uiterlijk is erg belangrijk in deze gemeenschap. Heksen genieten van mooie spullen en werken hard om zich die luxe te kunnen veroorloven.

Helaas kiezen veel heksenstudenten ervoor om na de middelbare school te stoppen met leren, om te gaan werken. Het deel dat wel de keuze maakt om verder te leren, gaat meestal naar een praktische academie om echt een vak te leren. Zoals stukadoor of kapster. Bij de uiteindelijke keuze tussen verder studeren of gaan werken, is geld vaak de doorslaggevende factor. Want een afgeronde opleiding heeft binnen de heksengemeenschap beduidend minder aanzien dan het bezitten van statussymbolen.

Jonge heksen worden weinig gestimuleerd in het ontwikkelen van een brede algemene interesse. Uit onderzoek is gebleken dat kinderen uit deze gemeenschap minder in contact komen met boeken en cultuur. Hierdoor zie je in het onderwijs al snel dat heksenkinderen achterstanden oplopen in vergelijking met hun klasgenoten. En dat bij schooladviezen deze jonge heksen regelmatig worden onderschat in hun cognitieve capaciteiten en dus een lager niveau onderwijs volgen. Het gevolg hiervan is dat een groot deel van de studerende heksen een laag zelfbeeld heeft, wat dan – pijnlijk genoeg – ook regelmatig wordt bevestigd door docenten. Ik vind dat persoonlijk echt een heel schrijnend gegeven en het laat zowel een maatschappelijk probleem zien als de tekortkomingen in het onderwijssysteem.

Ten slotte is er nog een laatste groep sprookjesfiguren die echt helemaal onderaan de maatschappelijke ladder staat in onze sprookjeswereld en dat zijn de trollen. Ik schaam me dat ik het zeg, maar ik zou niet graag in het donker in een van de wijken in de stad lopen waar grote groepen trollen wonen. Trollen staan bekend als schimmige types, die zich makkelijk laten verleiden tot duistere zaken.

Als er in het verleden te weinig werklieden waren in een koninkrijk of het uit te voeren werk te min was voor de eigen bewoners, werd er een beroep gedaan op trollen. Deze gemeenschap heeft onze hele sprookjeswereld over gereisd om het vuile werk te doen. Door het vele migreren hebben de trollen niet echt een thuis. Dit ontbreken van een eigen plek maakt dat ook veel jonge trollen zich niet thuis voelen en zoekende zijn naar waar ze horen.

In mijn optiek is het totaal onrechtvaardig, maar veel andere sprookjesfiguren minachten deze groep. Zo krijgen trollen geen gelijke kansen wanneer ze op zoek zijn naar huisvesting of een baan. Je ziet die kansongelijkheid ook terug bij jonge trollen. Een stageplek vinden met een trollennaam op je cv is erg lastig. Meestal mogen deze studenten niet eens op gesprek komen.

Ik snap dat het je als jonge trol niet motiveert om überhaupt te gaan studeren als je eigenlijk altijd al met 1-0 achterstaat in het leven. Hierdoor zie je iets interessants gebeuren binnen deze groep. Een deel van de jonge trollen raakt

inderdaad gedemotiveerd en haakt af, vaak al op de middelbare school. Deze jongeren laten zich makkelijk verleiden door het snelle geld en de daarbij horende criminele activiteiten. Maar er is ook een groep jonge trollen die lijkt te varen op bewijsdrang en een gevoel voor rechtvaardigheid. Zij kiezen er juist voor om te gaan studeren en te laten zien dat de minachting en onderschatting volledig onterecht zijn.

Wat ik wel bijzonder vind aan trollen, is dat zij vaak gaan studeren om de eigen gemeenschap te helpen. En dat kan op diverse manieren. De ene jonge trol wil een buurtsuper beginnen, de andere studeert maatschappelijk werk en weer een ander wil graag lesgeven. Pas hoorde ik zelfs over een jonge trol die probeert de eerste trollenrechter te worden.

Hoewel het onderwijs trollen probeert te stimuleren om te gaan studeren – zo reiken ze prestatiebeurzen uit aan talentvolle jonge trollen – is studeren toch lastig. De meeste gezinnen hebben een laag inkomen; het zijn vaak eenoudergezinnen. Dat betekent dat als je wilt studeren als trol en je geen beschikking hebt over een beurs, je hard moet werken naast je opleiding. Nu zijn trollen gelukkig niet vies van werken, dus je ziet dat ze makkelijk kiezen om hun geld te verdienen achter een vuilniswagen, in de schoonmaak, door een krantenwijk te lopen of in een speelkeuken te staan.

Heksen en trollen behoren dus tot de laagste klasse binnen onze maatschappij. Het zijn de studenten in deze groepen die tegen heftige vooroordelen aanlopen binnen studies. Die veel vaker lager worden ingeschat dan het daadwerkelijke denkniveau dat ze hebben. Deze studenten komen beduidend vaker uit onveilige thuissituaties dan studenten uit de midden- of eliteklassen. Studeren als je omgeving je daarin niet of matig steunt, is een enorme uitdaging. Studenten uit deze milieus moeten knokken om een opleiding af te ronden, maar als ze daarin slagen, dan zijn dat ook echt sprookjesfiguren die het uiteindelijk ver gaan schoppen in het leven.

Hopelijk geeft deze toelichting je een beetje een beeld van de wereld waarin alle sprookjes in dit boek zich afspelen.

Weet je nog dat ik in het begin vertelde over de metafoor van het bierglas op de kaft? Als metafoor voor de eenzaamheid veroorzaakt door het vastlopen in een studie? Dat is namelijk waar dit sprookjesboek over gaat. Het is een verzameling korte verhalen over gemotiveerde studenten die tijdens hun opleiding vastlopen. Want dat is ook wat er in deze magische wereld gebeurt: studerende sprookjesfiguren die om diverse redenen worstelen. Soms door vooroordelen en

verwachtingen van buitenaf, maar de redenen kan ook een interne zoektocht zijn. Jammer genoeg worden sommige studenten geconfronteerd met tegenwerking binnen of buiten de schoolmuren, en lijkt het onderwijssysteem ook in de sprookjeswereld niet passend voor iedere student.

Dus niet alleen het bierglas is beeldspraak, ook de worstelingen van de gemotiveerde sprookjesfiguren in dit boek zijn geschreven als metafoor voor de situaties die zich afspelen in jouw wereld. Weet dat als jij worstelt binnen jouw opleiding, je absoluut niet de enige bent.

Na ieder sprookje lees je de persoonlijke verhalen van échte studenten. Zij slaan een brug tussen de sprookjes en jouw wereld. Welke hulp hebben deze studenten gezocht om de obstakels tijdens hun opleiding te overwinnen?

Tot slot vind je aan het eind van het boek praktische tips en stappen die je kunt nemen als jij of iemand die je kent vastloopt. Wat kun je zelf doen? En bij wie binnen je onderwijsinstelling en bij welke instanties buiten school kun je aankloppen als je hulp nodig hebt, omdat je het allemaal niet meer overziet?

Iedereen die aan dit bijzondere boek heeft meegewerkt, deed dit speciaal voor jou. In de hoop dat dit sprookjesboek je helpt om motivatie te behouden tijdens het studeren en om jouw eigen(wijze) pad te blijven volgen naar jouw welverdiende 'lang en gelukkig'.

Veel leesplezier, was getekend,

Twinkelbel

De heks met de beurs

Er was eens ... een sprookjesland waar alle bewoners dezelfde kansen kregen. Niet alleen konden alle jongeren er studeren, maar voor iedereen waren er ook gelijke kansen op de arbeidsmarkt,' vertelt ze wijzend naar het schildersdoek. 'Nou ja, dat is de droom,' zegt ze zachtjes.

Ik trek mijn wenkbrauw op. 'Uhm oké.' Glenda kijkt op van mijn lauwe reactie. Niet-begrijpend kijkt ze me aan. 'Oh sorry, had je applaus verwacht?' Verontschuldigend schudt ze haar hoofd. 'Ik begrijp gewoon niet welk punt je wilt maken. In ons land zijn zaken ook gewoon goed geregeld voor de inwoners. Laten we daar gewoon dankbaar voor zijn,' besluit ik.

Haar lippen gaan meteen van elkaar om te reageren. Haar handen balt ze tot vuisten. Maar dan haalt ze diep adem, doet haar ogen dicht en lijkt zich weer te ontspannen. Ze sluit haar mond.

Met mijn vinger voor mijn mond buig ik me naar het door haar gemaakte schilderij. 'Hmm, je hebt er wel een heel kleurrijk geheel van gemaakt tot in de kleinste details. Doet me een beetje denken aan kinderboeken van vroeger. Heel bijzonder.' Ik geloof niet dat het me lukt om enthousiast te klinken. Glenda kijkt me een beetje beduusd aan. 'Het is je sowieso gelukt om een hele gedurfde keuze te maken, qua kleur en compositie dan,' probeer ik nog op opbeurende toon. Ze glimlacht flauwtjes.

Ik heb met haar te doen. Glenda Ravenhart, de enige heks in onze klas. Het is sowieso een wonder dat ze hier op de academie rondloopt. Van oudsher is de kunstwereld gevuld met tovenaars. Glenda heeft een beurs gekregen om hier te mogen zijn, want haar familie heeft duidelijk het geld niet om haar te laten studeren.

Elke schooldag van 's ochtends vroeg tot sluit is Glenda hier in de atelier-ruimte aan het werk. Zelf heb ik thuis een mooie werkplek – zoals de meeste van onze klasgenoten – dus ik voel de noodzaak niet om hier veel te zijn.

Ik kijk om me heen. Onze academie is gevestigd in oud kasteel omgeven door hoge rozenstuiken. Voorheen was deze ruimte de plek waar staatsiebezoeken plaatsvonden. Nu is het een atelierruimte gevuld met witte verrijdbare wanden,

ILLUSTRATIE: LINNEA VAN SPRUNDEL

schilderezels, tafels met grote potten met schilderskwasten en overall verfspetters. Het ruikt een beetje muff, een mix van schimmelige vochtige muren en verfverdunder. Niet een hele gezonde combinatie. Dus werk ik liever in mijn thuisatelier.

Alleen vandaag zijn de laatste beoordelingen voor de zomervakantie. Dus alle klasgenoten zijn druk met het ophangen van hun werk in de open ruimte.

‘Dank je wel, Livia.’ Ik schrik op uit mijn gedachten. ‘Ik vind jouw schilderijen ook echt heel bijzonder. Wat een mooi thema om bekende dieren sprookjes te vangen in vrouwelijk naakt,’ zegt ze.

Mijn blik verplaatst zich naar de wand waarop ik mijn drie schilderijen heb bevestigd. ‘Ik wilde de schoonheid van het vrouwelijke lichaam laten zien, wat experimenteren met lichtval en kleurcombinaties. De attributen van de dieren sprookjes sluiten hier goed bij aan,’ zeg ik tevreden.

Glenda knikt enthousiast. ‘Ja, de lichtval heb je prachtig weten te vangen. En de kleuren zijn zo zacht en natuurlijk. Alleen ...’ Ze laat een korte stilte vallen. ‘Ik begrijp de vrouw met het muizenmasker niet. Die met het kikkermasker en de gouden bal en de jonge vrouw met het wolvenmasker en de grote klok, die snap ik. Maar in welk sprookje zit een muis?’

Een lichte paniek is voelbaar in mijn lijf. Ze snapt de referentie niet. En als zij het niet snapt, misschien de docent straks ook niet. ‘Nee, het is geen muizenmasker,’ zeg ik snel. ‘Het is een rattenmasker en ze heeft een gouden fluit vast.’ Ik wijs naar het doek. Glenda loopt naar mijn schilderij en steekt haar duim naar me op. ‘Ah, nu zie ik het. Is dat het sprookje van die man die alle ratten moet verwijderen uit een stad? Ik kom even niet op de naam.’ Iets te hard roep ik: ‘De rattenvanger van Hamelen.’ Een paar klasgenoten kijken nieuwsgierig mijn kant op. Er verschijnt een grote glimlach op het gezicht van Glenda. ‘Oh ja, die bedoel ik.’

Ineens wordt het akelig stil. Een gestalte gehuld in een zwart gewaad schrijdt de ruimte binnen. Met gracieuze stappen beweegt de tovenaer van middelbare leeftijd naar het midden van de ruimte. Met ingehouden adem volgen alle studenten hem. Een mix van ontzag en angst is voelbaar. Dankzij zijn langdurige inzet voor deze beeldende-kunstopleiding heeft professor Wijzebron een aanzienlijke reputatie opgebouwd bij de studenten.

‘Beste studenten, ik hoop dat jullie zover zijn,’ spreekt hij plechtig tot de groep die zich in een kring om hem heen heeft verzameld. ‘Ons laatste samen-zijn heeft me weinig vertrouwen gegeven voor een goede opbrengst vandaag.’

Vol afkeuring kijkt hij de groep rond.

Als onze ogen elkaar ontmoeten, verzacht zijn blik. Ik knipper een paar keer en glimlach verlegen. Naast mij zucht Glenda net iets te hard.

Met een ruk draait zijn hoofd haar kant op. 'Ach natuurlijk, mevrouw Ravenhart heeft iets te zeggen.' Hij kijkt haar strak aan. Stotterend antwoordt ze: 'Nee nee, sorry, professor Wijzebron, het was niet mijn bedoeling u te onderbreken.' Een licht grommend geluid ontsnapt uit zijn mond. 'Dat mag ik hopen, jongedame,' zegt hij streng. 'Want zeker iemand als jij zou haar plek heel goed moeten kennen in dit gezelschap,' voegt hij er op neerbuigende toon aan toe. Een aantal van de studenten kijkt met een blik vol afkeuring haar kant op.

Ik probeer oogcontact te maken met Glenda, maar ze heeft haar ogen neergeslagen. Ze lijkt nog kleiner dan normaal. Met haar geringe lengte, ontombare paarse krulhaar en slobberige kleding valt ze behoorlijk uit de toon in deze groep. Onze overige klasgenoten zijn – net als ik – gekleed volgens de laatste mode voor tovenaars. In strakke zwarte, grijze of bruine mantels.

Professor Wijzebron klopt provocerend met zijn knokkels op de kaft van het zwarte boek dat hij voor zich houdt. 'Hier gaat het om vandaag. De beoordeling van jullie eindwerk voor dit schooljaar. Wie er niet in slaagt om iets van waarde te presenteren vandaag, mag in de zomervakantie een vervangende opdracht doen. Of ...', hij laat even een pauze vallen, '... je komt tot het inzicht dat je misschien toch niet op de juiste plek zit hier. Want niet voor iedereen is een succesvolle loopbaan in de kunsten weggelegd. Van sommigen van jullie vraag ik me überhaupt af wat je hier komt doen.' Keek hij nou richting Glenda toen hij dat zei? Nee, ik verbeeld het me vast.

Hij klopt nogmaals dreigend op de kaft van het boek. En vervolgt: 'Maar goed, ik zal niet op de zaken vooruitlopen. Weet dat je altijd de vrije keuze hebt om te stoppen met de opleiding, als je vandaag tot het inzicht komt dat je hier toch niet thuishoort. Nogmaals, dat is jouw persoonlijke keuze. Alles wat ik vandaag zeg, is dus advies. Goedbedoeld advies,' benadrukt hij.

Dan slaat hij het boek open. De bladzijden bewegen uit zichzelf naar de juiste pagina met de klassenlijst. 'Nou, dan ga ik aan de linkerkant van de ruimte beginnen met beoordelen. Zorg dat je klaarstaat als ik bij jou in de buurt ben.' Terwijl hij het zegt, kijkt hij dwingend de groep rond. Bevestigend geknik. Met het opengeslagen boek in de hand stapt de professor met fikse passen richting de eerste student.

Mijn maag knort. ‘Het duurt nog even voor we aan de beurt zijn. Zal ik ook even een broodje voor je halen uit de kantine?’ vraagt Glenda. Ik had niet door dat ze weer naast me was komen staan. Ze schudt met een wollen portemonnee met kleingeld voor mijn gezicht.

‘Ik heb eigenlijk wel trek, maar ik heb geen goudstukken bij me ... en nou, gezien jouw situatie.’ Ik wijs naar de schilderskoffer bij haar werkplek. Ze kijkt me vragend aan. ‘Nou ja, ik bedoel,’ stamel ik, ‘als je al geen goed materiaal voor school kunt kopen, dan kun je vast niks voorschieten, lijkt me.’

Haar tweedehands houten koffertje met een bij elkaar verzamelde stapel tubes van verschillende B-merken steekt mager bij af bij mijn blinkende donkergroene drakenlederen schilderskoffer, met daarin keurig op kleur gesorteerde tubes verf van koninklijke kwaliteit en de selectie penselen van echt griffioenhaar.

‘En uhm,’ zeg ik ongemakkelijk. ‘Daarnaast hebben mijn ouders me op het hart gedrukt om nooit geld te lenen van ...’ Ik zoek naar de juiste woorden. ‘Iemand van mijn soort? Is dat wat je wilde zeggen, Livia?’ Ik sla mijn ogen neer. Als ze me passeert, hoor ik haar nog zeggen: ‘Een simpel nee had ook volstaan.’

Glenda verlaat de ruimte en ik kijk haar na. Een zwaar gevoel in mijn buik, en dat is zeker geen hongergevoel. Ik voel me een beetje vies.

Plotseling klinkt er een krijs. Mijn blik schiet naar waar het geluid vandaan komt. Een klasgenoot slaat haar handen voor haar gezicht en barst in een luid snikken uit, terwijl de professor een aantekening maakt in zijn zwarte boek naast haar beeldhouwwerk.

Naast haar staat een klasgenoot met een stoïcijnse blik zijn kunstinstallatie af te breken. Ik verwacht dat ook hij een matige beoordeling gehad heeft.

Dan draai ik me om naar mijn schilderijen. Het zal toch niet? Gaat hij mijn werk ook met de grond gelijk maken? De twijfel slaat toe. Zal ik toch dat portret met het muizenmasker nog van de muur afhalen?

Onwillekeurig kijk ik zijn kant op. Onze blikken kruisen elkaar. Het lijkt alsof hij de lichte paniek van mijn gezicht kan aflezen. Hij gebaart me om rustig adem te halen. Zijn helderblauwe ogen kijken me vriendelijk aan en met zijn mond playbackt hij de tekst ‘komt goed’. Hij trekt een mondhoek op. En ik glimlach dankbaar terug.

Voorzichtig raak ik haar bovenarm aan. Ze draait zich automatisch om. ‘Je moet niet denken dat ik iets tegen je heb, hoor,’ zeg ik zacht. ‘Ik bedoel, mijn ouders hebben me altijd gewaarschuwd voor heksen. Ze vertelden ons als kinderen

enge verhalen over heksen. En in de krant staan vaak berichten over misdrijven waar heksen bij betrokken zijn.' Op het voorhoofd van Glenda verschijnt een frons. 'Nee, maar jij bent de uitzondering, hoor. Jij bent heel anders dan al die anderen,' probeer ik te verduidelijken.

'Wat wil je nou precies zeggen, Livia?' Ik buig iets verder naar haar toe en fluister: 'Dat ik geen slecht persoon ben, ik ben echt geen racist of zo.'

'Dat heb ik toch ook helemaal niet gezegd?' zegt ze verontwaardigd. 'Nee, maar ik wil niet dat je slecht over me denkt,' antwoord ik op fluistertoon. 'Je bedoelt dat ik me niet zulke mooie materialen kan veroorloven als jij?' bijt ze me toe. Een paar klasgenoten draaien geïnteresseerd hun hoofd onze richting op, om iets mee te krijgen van het gesprek. Ik gebaar ze dat er niks te zien is. 'Ja, sorry daarvoor. Dat was meer bedoeld als een plagerijtje. Dat snap je wel toch?' Ik kijk haar vragend aan.

Haar ogen lijken langs me heen te schieten. In mijn ooghoek zie ik een donkere gestalte bewegen. Ze kijkt me kort aan en antwoordt: 'Ja, prima, geen probleem. Ik zie dat ik bijna aan de beurt ben.'

'Oh, is Nikolaas er al bijna?' Ik schrik van mijn eigen vraag. Glenda kijkt me onderzoekend aan. 'Nikolaas?' Ik voel mijn wangen van kleur verschieten. Hakkelend zeg ik: 'Ik bedoel meneer Wijzebron, natuurlijk.' Glenda lijkt geen genoegen te nemen met mijn reactie. 'Wacht even, jij mag Nicolaas zeggen? Jullie kennen elkaar privé?' zegt ze verbijsterd. Haar donkerpaarse ogen lijken door me heen te branden. Ik kijk om me heen of er geen andere studenten meeluisteren. En dan vertel ik haar op zachte toon dat Nicolaas een familievriend is, maar dat we afgesproken hebben om dat niet aan de grote klok te hangen. Uit angst dat anderen misschien denken dat ik daardoor voorgetrokken word. Dat gebeurt sowieso niet, verzeker ik haar. Nicolaas is net zo streng – misschien nog wel strenger – voor mij. 'Maar ik wil hem niet in verlegenheid brengen, dus als we dit alsjeblieft tussen ons kunnen houden,' smee ik haar. Bespeur ik daar nou lichte afkeuring op haar gezicht? Dan haalt ze haar schouders op en zegt op samenzweerderige toon: 'Natuurlijk, je geheim is veilig bij mij.' Dan draait ze zich resoluut om en haast zich naar haar schilderij.

'Zo zo, mevrouw Ravenhart. Waarmee ga je mij vandaag van mijn sokken blazen?' Ondanks zijn deftige manier van spreken, klinkt het sarcasme erin door. Glenda staat tegenover hem naast haar schilderij.

Nikolaas Wijzebron is iemand die ontzag afdwingt wanneer hij een ruimte betreedt. Omdat hij bijna tweeënhalve meter lang is, moet je wel naar hem

opkijken. Daarbij beweegt hij statig en houdt hij zijn neus altijd omhoog gekanteld. Dat in combinatie met de strenge gezichtsuitdrukking maakt hem een bijzonder imposante verschijning.

Het ziet er absurd uit, de lange tengere man zo voor de kleine heks met een wat gedrongen postuur. In alles straalt hij elegantie uit, terwijl Glenda vooral wat lomp oogt.

‘Ja, komt er nog wat van?’ Hij kijkt onderzoekend op haar neer. Ze stapt naar achter en maakt een uitnodigend handgebaar naar het schilderij. ‘En welke geniale gedachte zit er achter deze explosie van kleur?’ gromt hij haar kant op.

‘Mijn persoonlijke verhaal vormt de basis van dit schilderij,’ licht ze toe. ‘U weet dat ik een wat andere achtergrond heb dan de gemiddelde student hier op de academie.’

‘Ze laten iedereen tegenwoordig maar toe hier,’ onderbreekt hij haar geïrriteerd. Glenda doet net alsof ze het niet hoort. ‘Mijn ouders hebben zich in dit land gevestigd, omdat het in hun moederland niet meer veilig was. Heksen kregen de schuld van alle misstanden in het land, de koning daar zette zelfs een prijs op hun hoofd. De heksen doken onder. Maar de schuilplaats waar mijn ouders verbleven werd verraden. Uit angst voor de doodstraf zijn ze gevlucht en hebben zich gevestigd in dit koninkrijk,’ vertelt ze. Ongeduldig vraagt de professor: ‘En hoe verhoudt zich dat donkere lot van die heksen tot dit kleurrijk tafereel voor me?’

Glenda geeft aan dat ze nog niet klaar was met vertellen. De professor gebaart haar door te gaan. ‘Mijn ouders kwamen aan in dit land met de hoop hier een nieuwe toekomst op te bouwen. Maar al snel leerden ze dat ook de bewoners van dit koninkrijk geen warme gevoelens koesterden voor heksen. Mijn ouders werden nageroepen op straat en niemand wilde ze werk verschaffen. Uiteindelijk besloten ze zich te vestigen buiten de stad, in een onbegaanbaar bos. Waar ze eigenhandig een huis bouwden en gewassen gingen verbouwen. Met grote kennis van planten wist mijn vader natuurlijke medicijnen te maken, die mijn moeder op de weekmarkt in het dorp probeerde te verkopen.’ De professor tikt op zijn horloge. Ze snapt de hint. ‘Oké, de korte versie. De natuurlijke medicijnen werden een succes. En mijn ouders hebben de hoop dat ik ook in het familiebedrijf ga werken. Maar ik wil met mijn kunst de wereld beter maken.’ De professor zucht. Glenda vertelt hoe dankbaar ze is dat ze door haar talentenbeurs in staat is om aan onze opleiding te studeren. Dan neemt ze nog een flinke teug adem voor het laatste stuk van haar verhaal. ‘Dit schilderij symboliseert mijn droom. Ik droom van een koninkrijk waar alle bewoners dezelfde kansen ...’

‘Genoeg!’ Professor Wijzebron maakt een stopgebaar. Beduusd kijkt ze hem aan. ‘Ik heb genoeg gehoord,’ zegt hij resoluut. Hij bukt en buigt zich naar haar schilderij toe. Een minuut of wat lijkt hij het doek te inspecteren. Vervolgens schrijft hij wat op in zijn boek. Dan gaat hij weer rechtop staan. Glenda kijkt gespannen omhoog, recht zijn neusgaten in.

‘Zeer onvoldoende,’ zegt hij ferm. Ze krimpt ineen als een geslagen hond. ‘Je concept blinkt uit in oppervlakkigheid, ieder spoor van diepgang ontbreekt. Iedere willekeurige idioot had dit kunnen bedenken. Even nog los van het feit dat jouw zogenaamde droom totaal onrealistisch is. En dan het eindwerk zelf. Waardeloos. Technisch bedroevend. Alsof een kind het heeft geschilderd.’

Ik heb met haar te doen. De tranen lopen over haar wangen, maar ze lijkt de pijn te verbijten en blijft de professor aankijken. Het lijkt voor hem een uitnodiging om verder te gaan.

Venijnig bijt hij haar toe: ‘Nog erger, ik weet niet wie er verantwoordelijk was voor het toekennen van de talentenbeurs, maar ik zou me doodschamen als ik diegene was. Want laten we wel wezen: talent heb ik nog niet bij je bespeurd, jongedame.’ Zijn opmerking doet haar ineenkrimpen en ze hapt naar adem. Nikolaas lijkt te genieten van haar reactie.

Met een zelfgenoegzame grijns op zijn gezicht eindigt hij: ‘Ik kan je niet dwingen om te stoppen met de opleiding. Maar ik zou er toch serieus over nadenken als ik jou was. In jouw plek kunnen we dan onze tijd en aandacht besteden aan echt getalenteerde studenten. Zo’n heks als jij heeft hier toch niks te zoeken? Mijn advies: stap gewoon in in het familiebedrijf en ga lekker in een ketel roeren en toversmeersels maken. Als een echte heks.’ Dan draait hij zich rustig om en loopt richting mijn schilderijen.

Met een brede glimlach komt Nikolaas mijn kant opgelopen. Achter hem zie ik dat Glenda kalm maar zichtbaar aangedaan haar spullen verzamelt. Ik focus op Nikolaas, ik bedoel professor Wijzebron. En op suikerzoete toon zeg ik: ‘Ik kan niet wachten om mijn werk aan u te laten zien.’ Hij legt zijn hand op mijn schouder. ‘En ik kan niet wachten om te zien wat voor moois je dit keer voor me in petto hebt.’

(Na mijn beoordeling wil ik met Glenda delen hoe het gegaan is. En dat mijn onzekerheid echt totaal niet nodig was, want ik heb een bijna perfecte beoordeling gekregen. Elke vorm van spanning is uit mijn lijf verdwenen en heeft plaatsgemaakt voor een tevreden gevoel. Ik kan niet wachten om het aan Glenda te vertellen. Maar dan zie ik dat haar werkplek al opgeruimd is. Haar spullen zijn weg.)

In de jaren die volgen hebben Glenda en ik steeds minder contact. Het lijkt alsof ze me expres vermijdt. Hoewel ik na de zomer nog informeer naar de zomeropdracht die ze heeft moeten maken, reageert ze ontwijkend. De periode erna begint ze zich steeds meer af te zonderen in de klas.

Het enige waar ze oog voor heeft, is werk maken. Ze maakt lange dagen in de atelierruimte en haalt hiermee net-voldoendes. Al denken sommige klasgenoten dat docenten haar maar gewoon voldoende geven, zodat ze niet nog langer op de academie hoeft rond te lopen. Want ze lijkt niet uit zichzelf op te geven.

Eerlijk gezegd verlies ik ook mijn interesse voor haar. Ik ben druk met mijn schildertechniek verder verbeteren. Ondanks al mijn goede beoordelingen blijf ik bang dat ik een keer door de mand ga vallen. Het feit dat docenten mijn naam noemen als aanstormend talent voor de kunstwereld, maakt me angstig. Wat als ik al die verwachtingen niet waar kan maken?

Vijf jaar later op de weekmarkt

‘Livia, ben jij dat?’ De stem achter me kan ik niet meteen plaatsen. Langzaam draai ik me om. Een paar grote fonkelende paarse ogen kijkt me enthousiast aan. ‘Wow, je bent echt niks veranderd. Nog steeds zo’n prachtmeid met je glanzende blonde lokken, net als tijdens onze studie.’ De bewondering klinkt door in haar stem. Mijn brein laat het even afweten. ‘Jij ook,’ stamel ik. Ze wijst naar haar wilde bos paarse krullen. ‘Deze?’ vraagt ze grinnikend.

Dan excuseert ze zich. Het was niet haar bedoeling om me zo te overvallen, maar ze is blij om me te zien na al die jaren. De glunderende Glenda die voor me staat, lijkt in niks op het gepijnigde meisje dat afdroop na elke teleurstellende beoordeling. Ze ziet er nu zelfverzekerd uit.

‘Oh sorry, je verraste me inderdaad. Maar ik bedoel te zeggen dat je er echt heel goed uitziet. Je straalt helemaal,’ zeg ik, terwijl ik haar van top tot teen in me opneem. ‘Ja Livia, er is veel veranderd in de tussentijd,’ zegt ze met een grote glimlach.

Glenda is inmiddels een succesvolle kunstenaar. Gerenommeerd kunstvakblad *Fairy Arts* noemt haar een van de meest impactvolle kunstenaars van de toekomst. Kranten staan vol lovende recensies wanneer Glenda weer ergens exposeert.

‘Klopt het dat Nikolaas Wijzebron op staande voet is ontslagen?’ vraagt ze. ‘Ja, dat heb ik ook gehoord.’ Peinzend kijkt ze me aan. ‘Maar jullie gingen toch heel goed? Was hij niet een vriend van je ouders?’ Ongemakkelijk speel ik met

een pluk haar. 'Ja, dat was hij. Maar mijn ouders hebben in het laatste jaar van mijn studie het contact met hem verbroken. Daarna zag ik hem soms nog in de gangen van de academie, maar hij durfde mij niet meer aan te kijken.'

'De geruchten gaan dat hij zijn machtspositie misbruikte in relatie tot kwetsbare studenten.' Ze probeert mijn gezicht te lezen. 'Ja, vreselijk,' zeg ik kalm. De reden voor het verbreken van het contact door mijn ouders was om mij te beschermen. Maar dat hoeft zij niet te weten.

Om het gesprek een andere kant op te sturen, zeg ik: 'Je nieuwe expositie is een groot succes, hè?' Haar ogen beginnen te fonkelen. 'Ja, ik ben zo dankbaar dat het koningspaar me benaderd heeft. Mijn werk in het paleis tentoonstellen, zo'n kans dient zich maar één keer aan. En dat ik met mijn kunst een bijdrage kan leveren aan het gesprek over kansenongelijkheid in dit land. Echt bizar. Nooit had ik durven dromen dat mijn werk zo goed ontvangen zou worden door zo'n breed publiek.' Het enthousiasme in haar stem neemt wat af als ze vervolgt: 'Op de academie kreeg ik het gevoel dat echt niemand in mij geloofde. Wist je dat Wijzebron mij zelfs vertelde dat ik talentloos was?' Enigszins beschaamd geef ik toe dat ik dat gesprek gehoord heb. Ze schudt afkeurend haar hoofd. 'Ik begrijp dat niet. Dat soort dingen zeg je toch niet tegen studenten?'

ILLUSTRATIE: LINNEA VAN SPRUNDEL

Het voelt alsof er een steen op mijn maag ligt. ‘Volgens mij ben ik je ook mijn excuses verschuldigd.’ Glenda kijkt me schaapachtig aan. ‘Ik heb dingen tegen je gezegd tijdens onze studie, waar ik niet trots op ben,’ zeg ik. Ze maakt een wegwerppgebaar. ‘Welnee joh, ik neem jou niks kwalijk. Je deed ook gewoon wat je dacht dat het goede was. Toch?’ Dat beaamt ik. Ze opent haar armen uitnodigend voor een knuffel. En ik beantwoord haar gebaar.

Haar haren ruiken fris kruidig. Ze drukt me even ferm tegen zich aan. ‘We laten het verleden achter ons en richten onze blik op de toekomst,’ zegt ze op zangerige toon. Dan laat ze me los.

‘Oh, ik ben helemaal vergeten te vragen hoe het met jouw praktijk is.’ Ik slik en voel mijn wangen licht verkleuren. Zou ze het zien? Met haar grote paarse ogen kijkt ze me belangstellend aan. ‘Met mijn praktijk?’

Durf ik haar te vertellen dat ik na de opleiding geen nieuw werk meer heb gemaakt? Dat mijn angst om door de mand te vallen als aanstormend kunstenaar mij volledig verlamd heeft? Dat ik alle plezier in schilderen verloren ben? Hoe teleurgesteld mijn ouders zijn in mij? En dat ik om ze tegemoet te komen in de dure studiekosten, nu fulltime werkzaam ben in de kunstuitleen van mijn moeder?

Ik tover mijn lieflijkste glimlach op mijn gezicht. ‘Met mijn praktijk gaat het heel goed. Er komen een aantal mooie nieuwe projecten aan,’ lieg ik. Nu niet doorvragen alsjeblieft.

Glenda legt haar hand op mijn arm. ‘Wat fijn, dat gun ik je. Jouw talent verdient het hoogste podium.’ De oprechtheid in haar stem zorgt voor een brok in mijn keel.

‘Livia, laten we contact houden. Mocht ik je in de toekomst kunnen helpen, dan weet je me te vinden. Voor nu ben ik in ieder geval blij dat we allebei na de academie onze “lang en gelukkig” gevonden hebben.’ Ze werpt me vrolijk een kushandje toe. En dan draait ze zich om en loopt van me weg.

De woorden ‘lang en gelukkig’ blijven in mijn hoofd rondzingen. En met een gevoel van weemoed zie ik hoe ze opgaat in het publiek van de weekmarkt.

Persoonlijk verhaal van Patricia

Diep in mijn innerlijke dialoog, wellicht door sommigen als gestoord beschouwd, weerklinken stemmen als fluisteringen in de wind. Verborgen in de duistere krochten van mijn oude persoonlijkheid, als geheimen die wachten om onthuld te worden.

Na het afronden van mijn mbo-opleiding verlangde ik naar uitdaging en vernieuwing. Dit verlangen probeerde ik aanvankelijk te bevredigen door een aansluitende hbo-opleiding te volgen. Al snel besepte ik dat een vergelijkbare richting op een hoger niveau evenmin mijn verlangens zou stillen. Met enige impulsiviteit begon ik aan de studie Communicatie en Multimedia Design, uiteindelijk een van mijn beste keuzes. Maar het pad naar het ontdekken van mijn plek binnen deze studie, en dus het onthullen van mijn fascinaties en ontwerperspersona, was geen eenvoudige reis. Diep vanbinnen wist ik dat een creatieve studie mijn ware roeping zou zijn, al vond de intake-docent dat ridicuul. Vaak denk ik hieraan terug, die persoon zou me nu waarschijnlijk niet meer herkennen en denken dat ik allang gestopt ben.

In het eerste jaar van mijn studie werd ik geconfronteerd met de harde realiteit dat, ondanks mijn inspanningen, mijn aanwezigheid vrijwel onopgemerkt bleef. Een stem van onrechtvaardigheid werkte onvermoeibaar aan de puzzel om in een beeld te passen waarin die niet thuishoorde en waarschijnlijk nooit gevonden zou worden. In stilte worstelde ik met deadlines, strevend naar voldoende en strevend naar erkenning. Zelfs docenten leken twijfelachtig over mijn, in letterlijke zin, aanwezigheid in hun lessen. Ondanks mijn vroege aanwezigheid die voortkwam uit angst, zat ik vaak alleen. Pas tijdens mijn afstudeerperiode kwam ik erachter dat mijn klasgenoten zich afvroegen waar ik al die tijd was geweest, en dat ze mij zó graag eerder hadden leren kennen.

Een aanzienlijk deel van mijn studie vond plaats tijdens de coronaperiode, wat verrassend genoeg positief uitpakte. Ik vond innerlijke rust, kon op plekken werken waar ik me wél comfortabel voelde en had vaker de kans om alleen te werken. Desondanks besepte ik dat er iets 'mis' was. Jarenlang heb ik me afgevraagd: *'Waarom lukt het anderen wel en mij niet?'*

Interne schoolhulp bleek ontoereikend, beperkt tot cynische grapjes, onbegrip

en flauwe bliken. In deze periode bood externe hulp, in de vorm van een-op-een-psychotherapie, enigszins verlichting en ondersteuning. Psychotherapie is een langdurig proces en geen wondermiddel. Nieuwe docenten, behorend tot een nieuwe generatie, speelden een cruciale rol in het ontdekken van mijn ware zelf en de potentie die daarin schuilging. Mijn passies ontwaakten en langzaam verwaagde de schaduw van Glenda, waardoor Lydia tevoorschijn kwam. Een transformerende reis naar de stem van angst, die, ondanks dat het in theorie aan het plaatje voldoet, eigenlijk niet weet wat die met zichzelf aan moet.

Hoewel angstig, was ik vastbesloten om mijn ideeën binnen projecten uit te voeren. Ik verborg mijn beste werk omdat het niet paste binnen de gangbare normen. Door de jaren heen vond er een verschuiving plaats binnen de verwachtingen van CMD-studenten, van oppervlakkige conversaties en verkoopverhaaltjes naar diepgang. Van buitenbeentje evolueerde ik naar de rol van 'voorbeeldstudent'. Iets waar ik tot op de dag van vandaag nog moeite mee heb. Opeens zag en hoorde ik hoe mensen anders met me omgingen, achter die façade merkte ik dat sommigen het lastig vonden mij te doorgronden. Een bepaalde blik van verwarring kon ik aflezen van hun gezicht.

Een dosis ego bleek noodzakelijk om mezelf te presenteren. De ontwikkeling van een gezond ego vergde tijd en ik balanceerde lang op de fragiele lijn tussen Glenda en de tovenaars Wijzebron. Dit veranderde echter ook in een beschermingsmechanisme, soms op positieve en soms op negatieve wijze ingezet.

De grote vraag die mij gesteld werd voor deze reflectie is: *'Hoe heb jij dit overwonnen?'* Allemaal leuk en aardig, maar de realiteit is dat ik er niet volledig uit ben gekomen. Het antwoord is abstract en ik ben het niet eens met de vraagstelling. Het onderwijssysteem vertoont structurele gebreken en beperkingen, van rigide curriculumnormen tot gebrek aan ruimte voor individuele expressie en (neuro)diversiteit. De sociale verwachtingen hierbinnen zijn een verstikkend kader. Dit heeft geleid tot constante pogingen om te conformeren, wat alleen resulteerde in een verwarrende mix van eigenschappen en het verlies van authenticiteit en excentriciteit.

Wat nog steeds echoot in mijn gedachten is: welke stem is waarheid en welke elementen geven mijn identiteit zoals die nu is vorm? Het blijft een zoektocht, een ontdekkingsreis naar de kern van het zijn en de waarheid die daar verborgen ligt.

Geschreven door Patricia Nagtzaam

